

Masalah Penyesuaian: Punca Pelajar Gagal Menyempurnakan Pengajian di Universiti

Maria Chong Abdullah¹, Habibah Elias (Ph.D)²,
Rahil Hj. Mahyuddin (Ph.D)³ dan Jegak Uli (Ph.D)⁴.

Fakulti Pengajian Pendidikan

Universiti Putra Malaysia, 43400 UPM Serdang, Selangor

maria@educ.upm.edu.my¹, hbe@educ.upm.edu.my²,
rahil@educ.upm.edu.my³, jegak@ace.upm.edu.my⁴

Abstrak: Perkembangan yang pesat dalam pendidikan tertiar dapat disaksikan melalui kadar enrolmen pelajar di institusi pengajian tinggi yang semakin meningkat. Peningkatan ini adalah selaras dengan peranan pendidikan tertiar yang semakin penting bagi mencapai matlamat pembangunan pendidikan tertiar 2001-2010 yang bertujuan menyediakan tenaga manusia yang mencukupi dari segi kuantiti dan kualiti untuk memenuhi keperluan negara. Maka sudah menjadi tanggungjawab institusi pengajian tinggi untuk mengeluarkan graduan yang mempunyai kecemerlangan dalam bidang akademik, berketrampilan, berdaya saing, dan bersahsiah melalui pelbagai usaha dan strategi. Walau bagaimana banyak kajian yang lepas telah menunjukkan pelajar atau mahasiswa tidak berjaya menyempurnakan pengajian di universiti disebabkan oleh masalah penyesuaian. Sehubungan itu, kajian ini bertujuan menerokai masalah penyesuaian yang dialami oleh para mahasiswa melalui tinjauan terhadap kajian yang lepas, di samping meninjau tahap dan masalah penyesuaian di kalangan sekumpulan pelajar di salah sebuah universiti tempatan. Kajian awal menunjukkan 51.9% daripada pelajar ini menunjukkan tahap penyesuaian yang sederhana, manakala 18.5% menunjukkan tahap penyesuaian yang rendah. Masalah penyesuaian yang paling ketara dari aspek akademik ialah pelajar menghadapi kesukaran dalam melaksanakan kerja akademik ($\text{min}=3.78$), dan tidak cekap menggunakan masa untuk belajar ($\text{min}=3.85$). Masalah penyesuaian dari aspek peribadi-emosi pula merangkumi masalah fizikal seperti berasa letih ($\text{Min}=3.78$), dan masalah tidak dapat bertanggungjawab terhadap diri sendiri ($\text{Min}=3.93$).

Kata Kunci: Penyesuaian, Pelajar, Universiti.

1.0 PENDAHULUAN

Perkembangan yang pesat dalam pendidikan tertiar di negara ini dapat disaksikan melalui kadar peningkatan enrolmen pelajar yang pesat di 17 universiti awam di seluruh negara. Sebagai contoh, enrolmen pada sesi akademik 2003/2004 telah mengalami peningkatan sebanyak 18,864 orang berbanding dengan enrolmen pada sesi akademik 2000/2001 [1]. Peningkatan ini adalah selaras dengan peranan pendidikan tertiar sebagai pemangkin utama penjanaan sumber tenaga manusia yang berpengetahuan, berkemahiran, dan berketrampilan bagi mencapai matlamat pembangunan pendidikan tertiar 2001-2010 yang bertujuan menyediakan tenaga manusia yang mencukupi dari segi kuantiti dan kualiti untuk memenuhi keperluan negara [2]. Justeru pelbagai usaha dan strategi telah dirancang dan dilaksanakan oleh institusi pendidikan tinggi untuk menghasilkan graduan yang berkualiti dan cemerlang. Salah satu strategi dan pelan tindakan yang telah disarankan oleh Kementerian Pendidikan Malaysia (sekarang Kementerian Pengajian Tinggi) ke arah pembangunan pelajar cemerlang ialah peningkatan dari aspek kemudahan dan program sokongan bagi menjaga kebaikan pelajar [2]. Program ini diwujudkan kerana tidak semua pelajar atau mahasiswa berjaya menyempurnakan pengajian mereka di universiti. Ramai di antara mereka gagal meneruskan pengajian kerana gagal dalam kursus yang diikuti atau berhenti daripada pengajian kerana tidak dapat menyesuaikan diri dengan sistem pendidikan di peringkat tertiar yang amat berbeza dengan sistem pendidikan di sekolah menengah. Keadaan ini amat ketara di kalangan pelajar tahun satu yang sukar menyesuaikan diri dengan kehidupan di kampus [3-4]. Beberapa kajian telah melaporkan bahawa peralihan daripada pendidikan menengah ke peringkat pendidikan tinggi merupakan satu pengalaman yang amat tertekan bagi kebanyakan pelajar tahun satu [5-6]. Menurut Tinto [7], untuk kekal di kolej, pelajar perlu melakukan penyesuaian secara akademik dan secara sosial sebagai langkah permulaan. Keupayaan pelajar yang berjaya melaksanakan proses integrasi (berkongsi norma dan nilai) dalam sistem akademik (struktur formal yang melibatkan bilik kuliah, makmal, dan peperiksaan) dan sistem sosial institusi (struktur tidak formal seperti kehidupan harian dan interaksi sosial dengan rakan, pensyarah dan ahli fakulti yang lain) akan menentukan komitmen pelajar terhadap institusi dan jangka hayat pelajar di institusi.

Banyak kajian telah menunjukkan masalah penyesuaian yang serius boleh menyebabkan pelajar menarik diri sebelum graduasi [8] Sebagai bukti, Martin, Swartz, dan Madson [9] telah melaporkan bahawa pelajar yang berhenti daripada pengajian di universiti sama ada secara sukarela ataupun tidak adalah disebabkan oleh masalah penyesuaian. Tinto [7] yang menjalankan kajian di dua buah universiti di Amerika Syarikat turut melaporkan 85% daripada pelajar telah meninggalkan kampus secara sukarela disebabkan oleh masalah penyesuaian. Tinto

[10] seterusnya melaporkan bahawa lebih daripada setengah (57%) daripada jumlah pelajar yang mengikuti pengajian empat tahun di institusi pengajian tinggi di Amerika meninggalkan pengajian mereka sebelum memasuki tahun kedua. Beliau juga mendapat keputusan pelajar meninggalkan kampus sama ada secara sukarela ataupun terpaksa kerana gagal memperoleh gred minimum yang dikehendaki oleh pengajian, bergantung kepada sejauh mana ia berjaya melaksanakan proses integrasi dalam sistem akademik dan sistem sosial di dalam persekitaran universiti.

Hasil kaitan tentang masalah penyesuaian di universiti tempatan pula menunjukkan penyesuaian pelajar merupakan peramal yang signifikan ($R^2=.061$) terhadap pencapaian akademik mereka di universiti [11]. Menurut Ruhani, pelajar yang mempunyai tahap penyesuaian yang lebih baik akan memperoleh pencapaian akademik yang juga lebih baik di universiti, manakala mereka yang menghadapi masalah penyesuaian juga akan menghadapi masalah dalam pencapaian akademik [11]. Tahap penyesuaian yang baik dikatakan membolehkan pelajar menghadapi cabaran di dalam persekitaran yang baru, serta dapat menguruskan diri dengan berkesan di kampus. Oleh itu, penyesuaian merupakan salah satu faktor penting yang dapat dikaitkan dengan kejayaan atau kegagalan pelajar menyempurnakan pengajian di universiti.

Kajian tentang masalah penyesuaian secara khusus di universiti tempatan turut diterokai oleh kumpulan penyelidik yang terdiri daripada Ahmad, Noran Fauziah, Azemi, dan Mohd. Zailani [12] dari Universiti Utara Malaysia (UUM). Dapatan kajian ini menunjukkan masalah penyesuaian utama yang dialami oleh pelajar di universiti tersebut ialah masalah kewangan, diikuti dengan masalah akademik, kesihatan, sosial, dan peribadi. Dapatan kajian ini turut menunjukkan faktor penyumbang utama terhadap penyesuaian keseluruhan di universiti ialah tingkah laku aturan kendiri (*self-regulated behaviour*), bermaksud pelajar yang dapat mengurus diri dengan baik di kampus juga akan dapat menyesuaikan diri dengan baik di kampus. Dua faktor penyumbang terhadap penyesuaian di kampus yang lain ialah etnik dan masalah akademik. Dapatan kajian menunjukkan pelajar yang kurang menghadapi masalah akademik menunjukkan penyesuaian yang lebih baik di kampus. Kajian di Universiti Kebangsaan Malaysia pula melaporkan penyesuaian pelajar tahun pertama di universiti tersebut menunjukkan tahap penyesuaian yang sederhana [13].

Dapatan kajian di atas telah menunjukkan keupayaan pelajar menyesuaikan diri dengan kehidupan di kampus merupakan kriteria yang penting untuk mereka bergraduat. Kertas kerja ini akan membincangkan beberapa konsep penting tentang penyesuaian di universiti, dan dapatan kajian awal tentang penyesuaian pelajar di Universiti Putra Malaysia.

2.0 PENYESUAIAN DI UNIVERSITI

Huraian tentang konsep penyesuaian yang awal telah diberi oleh Arkoff [14] yang mengatakan penyesuaian merupakan interaksi antara individu dengan persekitaran. Menurut Arkoff, individu sentiasa berusaha untuk memenuhi keperluan dan matlamatnya, tetapi pada masa yang sama ia menghadapi tekanan dalam persekitaran yang memerlukannya melakukan sesuatu. Oleh yang demikian, penyesuaian menurut Arkoff [14], adalah satu proses individu menyesuaikan diri dengan tuntutan dalam persekitaran, dan penyesuaian yang baik ialah kualiti peribadi atau corak tingkah laku yang mempunyai nilai yang dikehendaki. Penyesuaian pelajar di universiti mengikut Arkoff [14], bergantung kepada dua faktor. Faktor pertama ialah keperluan pelajar dan sejauh mana keperluan ini dipenuhi oleh pelajar. Faktor kedua ialah tuntutan universiti, dan sejauh mana pelajar dapat memenuhi tuntutan tersebut. Oleh itu, seorang pelajar yang mempunyai masalah di sebuah universiti mungkin tidak mempunyai masalah di universiti lain. Arkoff [14], seterusnya memberi definisi terhadap ‘penyesuaian universiti yang baik’ dengan merujuk kepada pencapaian akademik dan perkembangan peribadi pelajar.

Menurut Arkoff [14], penyesuaian yang baik dari aspek pencapaian akademik ialah pelajar berjaya memperoleh gred yang mencukupi, lulus dalam kursus yang diikuti, dan bergraduat, manakala mereka yang mempunyai masalah penyesuaian merupakan mereka yang memperoleh gred yang tidak memuaskan, hampir gagal atau gagal dalam kerja kursus, dan berhenti atau diberhentikan daripada pengajian mereka sebelum bergraduat. Jadi, penyesuaian akademik juga boleh dinilai dari segi purata mata gred pada semester pertama, atau purata mata gred terkumpul pada keseluruhan semester. Penyesuaian dalam konteks pencapaian akademik juga kadang kala ditafsir berdasarkan keinginan dan keupayaan pelajar meneruskan pengajian di universiti, iaitu bilangan semester yang diikuti oleh pelajar, dan keupayaan pelajar bergraduat. Selain pencapaian, penyesuaian di universiti juga dilihat dari segi perkembangan peribadi yang meliputi potensi-potensi bukan akademik seperti kreativiti, kepimpinan, bakat dalam bidang muzik, dan sebagainya. Kajian lepas mendapat gred yang baik tidak menjamin perkembangan dari segi potensi, manakala gred yang rendah pula tidak bermaksud tiada perkembangan langsung. Oleh yang demikian, Arkoff, berpendapat bahawa terdapat beberapa faktor yang mempunyai kaitan dengan kejayaan dan kegagalan pelajar menyesuaikan diri di universiti. Antaranya ialah

capaian akademik yang lepas (sebelum memasuki universiti), faktor keupayaan atau IQ, faktor motivasi, faktor personaliti, dan faktor pembelajaran dan pengajaran.

Konsep penyesuaian yang dikemukakan oleh Arkoff [14] agak umum dan tidak menyentuh aspek penyesuaian yang spesifik. Huraian tentang penyesuaian yang lebih spesifik dan terperinci telah dikemukakan oleh Baker dan Siryk [3] yang mengatakan penyesuaian pelajar di universiti adalah terdiri daripada empat dimensi, iaitu: dimensi akademik, sosial, emosi, dan sikap terhadap institusi. Empat dimensi penyesuaian ini melibatkan jenis dan darjah tuntutan yang berbeza-beza yang memerlukan daya tindak (*coping*) dan perlakuan penyesuaian yang pelbagai yang berbeza-beza dari segi keberkesanannya. Empat dimensi penyesuaian ini adalah seperti yang dicatat dalam Jadual 1.0.

Jadual 1.0 : Dimensi Penyesuaian Pelajar di Universiti

Dimensi Penyesuaian	Aspek Penyesuaian	
Penyesuaian Akademik (PA)	Motivasi	Sikap dan motivasi terhadap matlamat dan tugas akademik.
	Aplikasi	Motivasi terhadap akademik dan kejayaan pelajar memenuhi tugas akademik
	Prestasi	Kejayaan dalam akademik dan dan keberkesan fungsi akademik
Penyesuaian Sosial (PS)	Persekutuan akademik	Tahap kepuasan terhadap persekitaran akademik universiti
	Umum	Fungsi dan kejayaan dalam aktiviti social
	Penglibatan dengan orang lain	Penglibatan dan hubungan dengan orang lain di kampus
	Nostalgia	Berhadapan dengan keadaan berjauhan dengan keluarga dan ahli keluarga yang penting
Penyesuaian Peribadi-Emosi (PPE)	Persekutuan social	Tahap kepuasan terhadap persekitaran sosial di kampus.
	Psikologi	Kesejahteraan psikologi
	Fizikal	Kesejahteraan fizikal
Komitmen Matlamat/Perapatan Institusi (KMPI)	Umum	Perasaan dan kepuasan terhadap universiti/pendidikan tertiar secara umum
	Khusus (Universiti pelajar)	Perasaan dan kepuasan terhadap universiti responden

Sumber: Baker Dan Siryk [15]

Merujuk Jadual 1.0, penyesuaian akademik (PA) adalah terdiri daripada pelbagai ciri tuntutan pendidikan yang dihadapi oleh pelajar di universiti. Penyesuaian Sosial (PS) pula berkaitan dengan kejayaan pelajar dalam menghadapi tuntutan interpersonal dan sosial. Penyesuaian peribadi-emosi (PPE) pula perihal keadaan intrapsikik pelajar, iaitu tahap tekanan psikologi dan masalah kesihatan yang dialami oleh pelajar. Penyesuaian komitmen matlamat/perapatan institusi (KMPI) pula adalah berkenaan dengan kejayaan pelajar membentuk matlamat dan komitmen yang tinggi terhadap institusi pendidikan secara am dan universiti pelajar secara khusus. Dalam usaha mengkaji penyesuaian di universiti, Baker dan Siryk [3] telah membina satu alat ukur yang dinamakan *Student Adaptation in College Questionnaire* (SACQ) bagi mengukur penyesuaian di universiti. SACQ merupakan skala penilaian kendiri yang mengukur persepsi pelajar tentang keberkesanannya dalam menyesuaikan diri dengan universiti atau sejauh mana mereka dapat memenuhi beberapa tuntutan yang terdapat dalam persekitaran universiti. Tumpuan pengukuran SACQ adalah terhadap kualiti penyesuaian pelajar, dan bukan terhadap kualiti persekitaran yang ditawarkan oleh universiti, sungguhpun terdapat beberapa item yang menyuarai tentang persekitaran universiti. SACQ mengandungi 67 pernyataan yang memberi skor penyesuaian keseluruhan (PK) pelajar, serta skor bagi Penyesuaian Akademik (PA), Penyesuaian Sosial (PS), Penyesuaian Peribadi-Emosi (PPE), dan Komitmen Matlamat/Perapatan Institusi (KMPI). Skala SACQ dijawab dengan menggunakan skala Likert 1 hingga 9 yang disusun dari darjah penyesuaian yang terendah kepada darjah penyesuaian yang tertinggi. Secara khusus, nilai 9 diberi kepada respons "Berkait rapat dengan saya", dan nilai

1 diberi kepada respons “Tidak berkait rapat dengan saya”. SACQ turut mengandungi 34 item negatif yang diberi skor yang sebaliknya. Pelajar yang memperoleh Skor yang tinggi sama ada secara keseluruhan ataupun mengikut dimensi menunjukkan tahap penyesuaian yang tinggi atau baik. Manakala skor yang rendah menunjukkan pelajar menghadapi masalah penyesuaian. Skala yang mengandungi 67 item ini bukan sahaja dapat memberikan gambaran tentang penyesuaian secara keseluruhan, tetapi juga dapat memberi tafsiran yang spesifik tentang empat jenis penyesuaian yang dialami oleh pelajar, seperti yang tercatat dalam Jadual 1.

3.0 KAJIAN AWAL TENTANG PENYESUAIAN DI UNIVERSITI

Untuk mendapatkan maklumat awal tentang penyesuaian pelajar di universiti, penulis telah menjalankan satu kajian kes di Universiti Putra Malaysia. Kajian ini melibatkan 27 orang pelajar semester ketiga yang mengikuti kursus Psikologi Pendidikan di Fakulti Pengajian Pendidikan, Universiti Putra Malaysia. Tujuan kajian ini adalah untuk mengenal pasti tahap penyesuaian pelajar serta jenis masalah penyesuaian yang dihadapi oleh mereka.

3.1 Kaedah Kajian

Kajian ini menggunakan kaedah tinjauan deskriptif. Sampel kajian adalah terdiri daripada 27 orang pelajar Semester 3 (4 lelaki, 23 perempuan) yang majoritinya adalah pelajar Melayu. Min usia pelajar adalah 20.9 tahun. Data dikumpulkan dengan menggunakan Soal Selidik Adaptasi Pelajar di Universiti (SSAPU) yang diterjemah dan diubahsuai daripada SACQ. SSAPU didapati mempunyai kebolehpercayaan yang tinggi iaitu memperoleh *Alpha coefficients* yang bernilai .91. Manakala *Alpha coefficients* bagi keempat-empat sub skala bernilai di antara .72 dengan .86. Seperti SACQ, hasil pengukuran SSAPU dapat memberikan satu tahap penyesuaian yang dicapai oleh pelajar, di samping memberi gambaran yang spesifik tentang aspek kehidupan di kampus yang mendarangkan masalah kepada seseorang pelajar tertentu.

3.1.1 Soala Kajian

Kajian ini cuba menjawab soalan berikut:

1. Apakah tahap penyesuaian keseluruhan pelajar ?
2. Apakah jenis masalah penyesuaian yang dihadapi oleh pelajar dalam kajian ini?
3. Adakah terdapat hubungan antara penyesuaian keseluruhan dengan dimensi penyesuaian pelajar ?

3.2 Dapatan Kajian dan Perbincangan

Untuk menjawab soalan kajian yang pertama, penyesuaian keseluruhan pelajar dibahagikan kepada tiga tahap iaitu, tinggi, sederhana, dan rendah berdasarkan mean skor keseluruhan skala SSAPU (mean=419, sishan piawai=53.9). Dapatan kajian menunjukkan 29.6% daripada responden mempunyai tahap penyesuaian yang tinggi, 51.9% berada pada tahap yang sederhana, dan 18.5% berada pada tahap yang rendah. Dapatan kajian ini menyokong dapatan kajian Zulaila [13] yang menunjukkan penyesuaian pelajar tahun satu di Universiti Kebangsaan Malaysia berada pada tahap sederhana. Dapatan kajian ini menunjukkan pelajar yang dikaji masih belum mencapai tahap penyesuaian yang baik walaupun telah masuk ke tahun kedua. Dapatan ini menyokong pandangan Tinto [10] yang mengatakan masalah penyesuaian dialami oleh kebanyakan pelajar di universiti, termasuk mereka yang paling cekap dan matang. Ini adalah kerana kejayaan seorang pelajar di universiti bergantung kepada pelbagai perkara. Perkara-perkara ini adalah seperti penguasaan isi kandungan dalam bidang yang terasing, beban kursus yang berat, tekanan peperiksaan, tuntutan kumulatif yang memerlukan autonomi dalam membuat keputusan, dan komitmen yang tinggi [15].

Analisis data juga dijalankan bagi mendapatkan gambaran tentang pencapaian pelajar dalam empat dimensi penyesuaian dengan kerujuk kepada min skor yang diperoleh daripada setiap respons atau pernyataan penyesuaian yang diukur dengan menggunakan skala Likert 9 Mata. Analisis data menunjukkan dimensi PPE mempunyai skor yang terendah (min=5.28), diikuti dengan dimensi PA (min=6.15), PS (min=6.16), dan KMPI (min=8.14). Secara keseluruhan, PPE, PA, dan PS pelajar boleh dikatakan berada di tahap sederhana, manakala KMPI berada di tahap yang tinggi. Sungguhpun pelajar menunjukkan penyesuaian yang sederhana dan tinggi dalam keempat-empat dimensi penyesuaian, dimensi PPE merupakan masalah utama yang dihadapi oleh mereka. Menurut kajian Baker dan Siryk [15], pelajar yang mendapat skor PPE yang rendah lebih cenderung melawat pusat perkhidmatan psikologi universiti, dan lebih kerap menunjukkan pergantungan emosi kepada orang lain. Mereka juga menunjukkan darjah kesihatan mental dan kesejahteraan psikologi yang rendah, atau mengalami darjah tekanan psikologi, dan tahap keimbangan dan kemurungan yang lebih tinggi. Pendapat Baker dan Siryk

[15] mendapat sokongan Beyers dan Goossens [17] yang melaporkan bahawa PPE mempunyai korelasi yang negatif dengan kemurungan ($r=-.73$, $p<.001$), dan rasa sunyi ($r=-.42$, $p<.001$).

Jadual 2.0: Mean Skor bagi Setiap Dimensi Penyesuaian

Dimensi Penyesuaian	Mean	Sisihan Piawai
Penyesuaian Keseluruhan (PK)	6.26	.8
Penyesuaian Peribadi-Emosi (PPE)	5.28	1.36
Penyesuaian Akademik (PA)	6.15	.91
Penyesuaian Sosial (PS)	6.16	.97
Komitmen Matlamat/Perapatan Institusi (KMPI)	8.14	.84

Bagi menjawab soalan kajian kedua, data dianalisis bagi mendapatkan min skor bagi semua pernyataan dalam setiap dimensi penyesuaian. Jadual 3.0 mencatatkan lima pernyataan penyesuaian yang mempunyai skor yang paling rendah bagi setiap dimensi penyesuaian yang disusun mengikut susunan dalam Jadual 2.0. Secara rumusan, lima utama masalah kesihatan fizikal dan psikologi yang dihadapi oleh pelajar ialah: keletihan, fikiran bercelaru, risau, berasa tegang dan gementar, dan sukar untuk berdikari atau bertanggungjawab terhadap diri sendiri. Keadaan keletihan yang dialami oleh pelajar menunjukkan mereka lemah dan kurang sihat akibat tidak mempunyai penjagaan kesihatan yang baik. Dapatan ini menyokong kajian Ahmad, et al. [12] yang mendapati masalah mendapatkan penjagaan kesihatan yang baik merupakan masalah kesihatan utama yang dihadapi oleh pelajar UUM. Dapatan kajian ini juga menunjukkan mereka yang mempunyai selera makan yang baik ($\text{min}=7.15$, sisihan piawai=1.6), dan berusaha untuk mendapatkan bantuan daripada khidmat kaunseling ($\text{min}=7.00$, sisihan piawai=2.65) lebih mudah membuat penyesuaian PPE. Sehubungan itu, pelajar harus dinasihatkan supaya mengamal pemakanan yang seimbang dan meminta bantuan pakar psikologi atau kaunselor sekiranya menghadapi masalah seperti tekanan, runsing dan tidak dapat menguruskan diri.

Selain masalah peribadi-emosi, Jadual 3.0 turut menunjukkan lima respons PA yang mendapat skor terendah (kurang daripada 5) iaitu, masalah dalam melaksanakan tugas akademik, masalah dalam pengurusan masa, tidak bermotivasi, tidak dapat memberi tumpuan terhadap pelajaran, dan sukar memulakan tugas. Penemuan ini adalah selaras dengan dapatan kajian Mohammad Shatar [18] yang mendapati punca utama pelajar Melayu gagal di universiti berkait rapat dengan keperibadian pelajar itu sendiri, iaitu ‘sikap malas’ (Punca utama) diikuti oleh ‘tiada strategi pembelajaran yang berkesan’, ‘tidak serius dalam pelajaran’, ‘suka ponteng’, ‘tidak mengurus masa dengan baik’, ‘malu untuk bertanya’, ‘suka membuang masa’, ‘kurang motivasi diri’, ‘tidak bertanggungjawab’, ‘mudah berputus asa’, ‘suka bertangguh apabila membuat kerja’, ‘tidak membuat tugas’, ‘tiada komunikasi antara pelajar dengan pensyarah’, ‘mudah berpuas hati’, ‘mengharapkan nasib’, ‘bangga diri’, dan ‘membenci pensyarah’. Wan Fauziah [19] turut menyenaraikan ‘sikap malas’ dan ‘pengurusan masa’ antara masalah penyesuaian yang dihadapi oleh pelajar di INTEC, kampus seksyen 17, Universiti Teknologi Mara. Dapatan kajian juga menunjukkan pelajar lebih mudah membuat penyesuaian akademik apabila mereka sedar tentang kepentingan untuk mendapatkan ijazah ($\text{min}=8.41$, sisihan piawai=2.65), sentiasa menghadiri kuliah ($\text{min}=7.85$, sisihan piawai=2.1), sedar tentang tujuan mereka berada di universiti dan apa yang diinginkan oleh mereka ($\text{min}=7.78$, sisihan piawai=1.65), dan mempunyai matlamat dan tujuan akademik yang jelas ($\text{min}=7.59$, sisihan piawai=1.58). Dapatan kajian ini membawa implikasi bahawa penyesuaian pelajar boleh ditingkatkan dengan memberi kesedaran tentang matlamat dan tujuan mereka berada di universiti dan memastikan mereka tidak ponteng kuliah. PA amat penting bagi pelajar untuk terus kekal di universiti. Menurut kajian Beyers dan Goossens [17], PA mempunyai hubungan yang signifikan dengan motivasi akademik ($r=.68$, $p=<.001$). Ini bermakna pelajar yang mempunyai penyesuaian akademik yang baik akan lebih bermotivasi terhadap tugas akademik.

Bagi PS pula, pelajar menunjukkan penyesuaian yang paling rendah dari aspek pergaulan dengan rakan yang berlainan jantina, penglibatan dalam aktiviti sosial di universiti, imej kendiri, perasaan terhadap aktiviti kokurikulum, dan hubungan dengan pensyarah (Sila rujuk Jadual 3.0). Dapatan ini didapati menyokong dapatan kajian Mohammad Shatar [18] yang turut menyenaraikan ‘malu untuk bertanya’, ‘terlalu merendah diri’, ‘tiada komunikasi antara pelajar dengan pensyaran’, dan ‘membenci pensyarah’ sebagai masalah peribadi pelajar Melayu di universiti. Menurut Baker dan Siryk [15], pelajar yang mendapat skor yang rendah dalam dimensi penyesuaian sosial menunjukkan ciri seperti kurang penglibatan dalam aktiviti sosial, kurang mempunyai kemahiran sosial, kesunyian, mempunyai tahap pengelakan dan tekanan sosial yang tinggi, mempunyai konsep kendiri sosial yang rendah, kurang keupayaan berdaya tindak terhadap perubahan dalam hidup, dan kurang berpersepsi tentang sokongan sosial. Kajian juga mendapati mereka yang berasa gembira dengan keputusan

mereka belajar di universiti ini ($\text{min}=8.07$, sisihan piawai=1.07), mempunyai rakan untuk menceritakan masalah ($\text{min}=7.74$, sisihan piawai=1.85), berasa diri dapat menyesuaikan diri dengan baik di universiti ($\text{min}=7.48$, sisihan piawai=1.50), dan mempunyai hubungan yang baik dengan rakan sebilik ($\text{min}=7.37$, sisihan piawai=1.50) dapat membuat penyesuaian sosial yang baik. Berdasarkan kajian Beyers dan Goossens [17], PS didapati mempunyai hubungan yang signifikan dan negatif dengan rasa sunyi ($r=.68$, $p=<.001$), dan kemurungan ($r=-.59$, $p=<.001$)

Pelajar dalam kajian ini didapati tidak mempunyai masalah dalam penyesuaian komitmen matlamat dan perapatan dengan universiti, kerana hampir kesemua respons dalam dimensi penyesuaian KMPI mempunyai skor yang tinggi ($\text{min} > 8.0$) kecuali respons ‘keinginan belajar di universiti lain’. KMPI merupakan indikator terhadap kualiti hubungan yang terbina antara pelajar dengan universiti. Skor yang rendah dalam dimensi ini sering dikaitkan dengan kecenderungan pelajar berhenti daripada pengajian, dan tahap kepuasaan yang rendah terhadap pengalaman belajar di universiti [15]. Jadi, pelajar dalam kajian ini didapati berpuas hati dengan universiti ini dan ingin kekal di universiti ini selagi mereka layak meneruskan pengajian ke semester yang seterusnya.

Jadual 3.0: Mean Skor Yang Terendah Bagi Setiap Dimensi Penyesuaian

Dimensi Penyesuaian	Bilangan Item & Jenis Penyesuaian	Mean	Sisihan Piawai
PPE	45. Fikiran saya mudah bercelaru' 49. Sangat risau tentang perbelanjaan di universiti. 2. Berasa tegang dan gementar. 12. Berdikari bukanlah perkara yang mudah. 11. Selalu berasa letih.	4.41 4.30 4.00 3.93 3.78	2.41 2.77 1.73 2.35 2.38
PA	52. Ada masalah untuk memulakan sesuatu tugas. 39. Susah menumpukan perhatian untuk belajar. 29. Tidak bermotivasi untuk belajar. 25. Tidak cekap menggunakan masa untuk belajar. 6. Kerja akademik di universiti adalah sukar.	4.93 4.93 4.85 3.85 3.78	2.37 2.66 2.52 2.11 1.63
PS	48. Tidak dapat bergaul dengan rakan berlainan jantina. 8. Banyak terlibat dengan aktiviti sosial di universiti. 56. Tidak suka perbezaan pada diri apabila dibandingkan dengan orang lain. 30. Tidak puas hati dengan aktiviti kokurikulum yang terdapat di universiti. 14. Boleh berhubung secara tidak formal dengan pensyarah.	5.89 5.37 5.22 4.93 4.93	2.22 2.29 2.50 2.5 1.98
KMPI	60. Ingin berhenti terus daripada pengajian. 15. Gembira dengan keputusan untuk melanjutkan pelajaran ke universiti. 59. Ingin bertukar universiti. 16. Gembira dengan keputusan untuk belajar di universiti ini. 34. Teringin nak belajar di universiti lain.	8.41 8.30 8.22 8.07 6.81	1.72 1.03 1.19 1.08 2.5

Analisis data juga dilaksanakan untuk melihat hubungan antara empat dimensi penyesuaian dengan penyesuaian keseluruhan pelajar bagi mencari jawapan kepada soalan kajian ketiga. Dapatkan kajian menunjukkan terdapat hubungan yang signifikan dan positif antara penyesuaian keseluruhan (PK) dengan kesemua dimensi penyesuaian iaitu PA ($r=.91$, $p<.01$), PS ($r=.42$, $p<.05$), PPE ($r=.85$, $p<.01$), dan KMPI ($r=.60$, $p<.01$). Dapatkan ini menyamai dapatkan kajian Beyers dan Goossens [17] dan menunjukkan setiap dimensi penyesuaian menyumbang kepada penyesuaian keseluruhan pelajar, dan mana-mana dimensi penyesuaian yang tidak tercapai akan turut menjelaskan pencapaian penyesuaian keseluruhan pelajar di universiti.

4.0 KESIMPULAN DAN CADANGAN

Secara kesimpulan, berdasarkan kajian yang lepas, penyesuaian merupakan kriteria yang penting untuk berjaya di universiti. Teori dan konsep penyesuaian di universiti yang dikemukakan oleh ahli psikologi mengatakan bahawa penyesuaian di universiti adalah terdiri daripada pelbagai dimensi. Antaranya ialah, dimensi akademik,

dimensi sosial, dimensi peribadi-emosi, dan dimensi komitmen dan perapatan terhadap institusi. Tahap penyesuaian keseluruhan dan tahap setiap dimensi penyesuaian dapat dikenalpasti dengan menggunakan skala penyesuaian yang sah dan boleh dipercayai. Masalah penyesuaian yang khusus pula dapat dikenalpasti melalui analisis item skala penyesuaian. Kajian ini dan kajian lepas menunjukkan pelajar di universiti tempatan mempunyai tahap penyesuaian yang sederhana. Walau bagaimanapun, dapatan kajian ini tidak boleh digeneralisasikan kerana kajian ini merupakan satu kajian awal dan kajian kes yang menggunakan saiz sampel yang kecil. Sungguhpun begitu, dapat kajian tetap memberi indikator yang awal tentang wujudnya masalah penyesuaian di kalangan pelajar.

Berdasarkan analisis masalah penyesuaian khusus yang dihadapi oleh pelajar, pihak universiti harus mengambil langkah yang positif untuk membantu pelajar mencapai satu tahap penyesuaian yang baik di universiti. Sebagai contoh, Tinto [10] melaporkan bahawa sebagai tindak balas terhadap proses *attrition* pelajar di universiti, banyak kolej dan universiti telah merancang pelbagai program pengekalan pelajar. Misalnya, sebagai tindak balas terhadap keperluan bantuan akademik, institusi telah memperkenalkan pelbagai kursus pemulihan atau perkembangan, tutorial, dan aktiviti pengajaran tambahan untuk memperkembangkan kemahiran para pelajar dalam pelbagai bidang. Di sini, pihak universiti harus memantapkan lagi pelaksanaan program sokongan bagi menjaga kebijakan pelajar seperti yang disarankan oleh Kementerian Pengajian Tinggi Malaysia. Usaha membantu pelajar mencapai penyesuaian akademik yang baik pula boleh dilakukan melalui penasihat akademik dan para pensyarah. Khidmat pusat perkhidmatan psikologi dan kaunseling harus di tingkatkan dan diperluaskan supaya lebih ramai pelajar dapat memperoleh akses kepada perkhidmatan tersebut. Kempen tentang penjagaan kesihatan (fizikal dan mental) harus diadakan dari semasa ke semasa untuk memberi kesedaran kepada pelajar. Kokurikulum pula dijadikan satu kursus yang wajib bagi semua pelajar (termasuk mereka yang tinggal di luar kampus) atau syarat untuk bergraduat. Akhir sekali, adalah dicadangkan di sini supaya penyelidikan yang lebih mendalam dijalankan untuk menerokai faktor-faktor yang menyumbang kepada masalah penyesuaian di kalangan pelajar universiti.

RUJUKAN

- [1] Kementerian Pengajian Tinggi (2006): [Statistik IPTA > Enrolmen Pelajar Di IPTA Mengikut Ijazah Pengajian Bagi Sesi Akademik 2003/2004.](http://www.mohe.gov.my/sub2.php?navcode=NAV020&subcode=SUB001&entryID=271) <http://www.mohe.gov.my/sub2.php?navcode=NAV020&subcode=SUB001&entryID=271>
- [2] Kementerian Pendidikan Malaysia (2001): Pembangunan pendidikan 2001-2010, Kuala Lumpur: Kementerian Pendidikan Malaysia.
- [3] Baker, R. W., & Siryk B. (1986): Exploratory Intervention With A Scale Measuring Adjustment To College, *Journal of Counseling Psychology* 33(1): 31-38.
- [4] Halamandaris, K. F., & Power, K. G. (1999): Individual Differences, Social Support And Coping With The Examination Stress: A Study Of The Psychosocial And Academic Adjustment Of First Year Home Students, *Personality and Individual Differences* 26: 665-685.
- [5] Cantor, N., Norem, J. K., Niedenthal, P. M., Langston, C. A., & Bower, A. M.(1987): Life Tasks, Self-Concept Ideals, And Cognitive Strategies In A Life Transition, *Journal of Personality and Social Psychology* 53 (6): 1178-1191.
- [6] Perry, R. P., Hladkyj, S., Pekrun, R. H., & Pelletier, S. T. (2001): Academic Control In The Achievement Of College Students: A Longitudinal Field Study, *Journal of Educational Psychology* 93 (4): 776-789.
- [7] Tinto, V. (1993): Leaving College: Rethinking The Causes And Cures Of Student Attrition (Edisi Ke-2), Chicago: University of Chicago Press.
- [8] Gerdes, H., & Mallinckrodt, B. (1994): Emotional, Social, And Academic Adjustment Of College Students: A Longitudinal Study Of Retention, *Journal of Counseling & Development* 72: 281-288.
- [9] Martin,W. E., Jr., Swartz, J. L., & Madson, M. (1999): Psychosocial Factors That Predict The College Adjustment Of First-Year Undergraduate Students: Implications For College Counsellors, *Journal of College Counseling* 2(2): 121-133.

- [10] Tinto, V. (1996): Reconstructing The First Year Of College, Planning for Higher Education 25 (1): 1-6.
- [11] Ruhani Mat Min (1998): Hubungan Penyesuaian Dengan Pencapaian Akademik Pelajar Di Institusi Pengajian Tinggi, Tesis Master yang tidak diterbitkan, Universiti Putra Malaysia.
- [12] Ahmad Khamis, Noran Fauziah Yaakub, Azemi Shaari, Mohd. Zailani Mohd. Yusoff. (2002): Adjustment To College Life And Academic Performance Among Universiti Utara Malaysia Students, Laporan kajian yang tidak diterbitkan, Fakulti Sains Kognitif dan Pendidikan, Universiti Utara Malaysia.
- [13] Zulaila Ahmad (2003): Penyesuaian Pelajar Tahun Pertama di Fakulti Pendidikan UKM, Master yang tidak diterbitkan, Universiti Kebangsaan Malaysia.
- [14] Arkoff, A. (1968): Adjustment And Mental Health, New York: McGraw-Hill.
- [15] Baker, R. W., & Siryk B. (1999): SACQ: Student Adaptation To College Questionnaire Manual (Edisi ke-2). Los Angeles: Western Psychological Services.
- [16] Hepner, H. W. (1979): Psychology Applied To Life And Work (Edisi ke-6). Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall, Inc.
- [17] Beyers, W. & Gossens, L. (2002): Concurrent And Predictive Validity Of The Student Adaptation To Questionnaire In A Sample Of European Freshman Students, Educational and Psychological Measurement 62 (3): 527-537.
- [18] Mohammad Shatar Sabran (2001, Ogos): Prestasi Akademik Pelajar-Pelajar Melayu: Mengapa Merosot. Kertas Seminar yang dibentangkan di wacana Ceder (Centre for Economic Development and Ethnic Relations) Ke-2, Universiti Malaya, Kuala Lumpur, Malaysia.
- [19] Wan Fauziah Wan Abdullah (2003): Isu-Isu Penyesuaian Pelajar Prestasi Akademik Rendah di INTEC, UiTM Kampus Seksyen 17, Master yang tidak diterbitkan, Universiti Kebangsaan Malaysia.